Eläketurvakeskuksen tutkimustuloksia

1. vanhuuseläkeiän nousun vaikutuksista
2. osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläkeuudistus 2017 – mikä muuttui?

Eläkeikä nousi

- Ensin kolmella kuukaudella vuodessa
- 2030 alkaen eläkeikä muuttuu elinajan-odotteen perusteella

Kannustimet muuttuivat

- Lykkäyskorotus korvasi superkarttuman
- Eläkekarttumat yhtenäistyivät
- Eläkettä karttuu koko palkasta

Kaksi uutta eläkelajia

- Osittainen varhennettu vanhuuseläke (OVE) korvasi osa-aikaeläkkeen
- Työuraeläke raskaan ja pitkän työuran tehneille

» Eläkeuudistus 2017 – Eläketurvakeskus (etk.fi)

Tiivis koonti tutkimustuloksista

Eläkeiän nousu on lisännyt työllisyyttä ja myöhentänyt eläkkeelle jäämistä selvästi

- Työllisyys on 1,7-kertaistunut vanhuuseläkeiän kolmen kuukauden nousun myötä vanhan ja uuden eläkeiän välillä.
- Myös työttömänä, työkyvyttömyyseläkkeellä ja työvoiman ulkopuolella olevien osuus on lisääntynyt vanhan ja uuden eläkeiän välillä.
- Matalasti koulutetuilla ja yksityisellä sektorilla sekä työllisyys että työttömyys, työkyvyttömyys ja työvoiman ulkopuolella olo ovat kasvaneet enemmän kuin korkeasti koulutetuilla ja julkisella sektorilla.
- Työssä vanhuuseläkkeeseen saakka jatkaneilla eläkkeelle siirtymisikä on noussut selvästi, ja työurat ovat pidentyneet loppupäästä useita kuukausia. Matalasti koulutetuilla ja yksityisellä sektorilla kasvu on ollut muita nopeampaa.
- Vanhuuseläkeiän nousu näkyy myös eläkeaikeissa: yhä useampi 50 vuotta täyttänyt palkansaaja aikoo eläkkeelle aikaisintaan 66-vuotiaana. Aiottu eläkeikä on noussut alinta eläkeikää nopeammin.

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen (OVE) suosio on kasvanut viime vuosina

- OVE otetaan tyypillisesti lähellä sen alaikärajaa. Useampi kuin joka kolmas ikäluokasta ottaa OVE:n ennen vanhuuseläkeikää. OVE:n suosio on noussut viime vuosina.
- Miehet, yrittäjät, työttömät, yksityisellä sektorilla työskentelevät ja henkilöt, joilla on pidempi työura, sekä henkilöt, joiden samaa sukupuolta olevan vanhemman elinikä on ollut lyhyempi, ottavat OVE:n muita todennäköisemmin.
- Valtaosa OVE:n ottavista on työssäkäyviä. Työmarkkina-asema pysyy yleensä samana OVE:n ottamisen jälkeen. Tyypillisesti työssäkäyvien palkkataso ei laske.
- Kokoaikaisesti työskentelevät OVE:n heti kun mahdollista ottaneet jäivät eläkkeelle useammin heti vanhuuseläkkeen alaikärajalla ja jatkoivat harvemmin töissä tavoite-eläkeikään asti verrattuna niihin, jotka eivät ottaneet OVE:a.
- OVE:n lykättynä ottaminen on varsin harvinaista.

1

Tutkimuksia vanhuuseläkeiän nousun vaikutuksista

Vuoden 2017 eläkeuudistus on lisännyt työllisyyttä merkittävästi – myös työttömyys ja työkyvyttömyys lisääntyneet

- Työllisyys on 1,7-kertaistunut vanhuuseläkeiän kolmen kuukauden nousun myötä vanhan ja uuden eläkeiän välillä. Uudistuksen seurauksena lähes 50 % oli työssä 63 vuoden iän jälkeen.
- Myös työttömyys, työkyvyttömyys ja työvoiman ulkopuolella olo ovat lisääntyneet. Syynä pääosin se, että eläkeiän nousu pidentää työttömänä ja työkyvyttömyyseläkkeellä vietettyä aikaa. Kymmenesosa työssä olleista on kuitenkin siirtynyt pois työstä.
- Matalasti koulutetuilla ja yksityisellä sektorilla työllisyys on kasvanut korkeasti koulutettuja ja julkista sektoria enemmän. Näissä ryhmissä myös työelämän ulkopuolella olevien osuus on noussut enemmän.
- Matalasti koulutetuilla työllisyyden kasvu selittää vähemmän eläkkeelle jäämisen vähenemisestä vanhan ja uuden eläkeiän välillä kuin korkeasti koulutetuilla.

» Tiedote

Työssä, työttömänä ja työvoiman ulkopuolella olevien osuus ennen eläkeiän nousua ja sen jälkeen, %

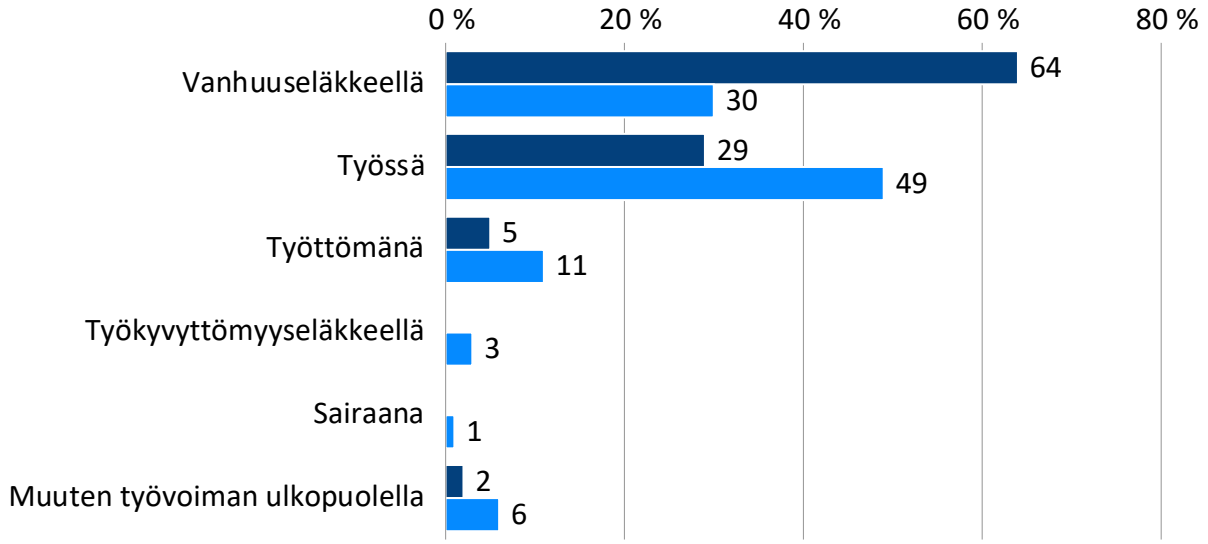

Lähde: Nivalainen 2024, Eläketurvakeskus

Nivalainen, S. & Ilmakunnas, I. (2025)
Increasing Statutory Retirement Age, Labor Market Outcomes and Effect Heterogeneity: The 2017 Pension Reform in Finland
Journal of Pension Economics & Finance.

Nivalainen, S. (2024)
Vanhuuseläkeiän nousun vaikutukset vuosina 1954–1957 syntyneillä ja sosioekonomiset erot.
Eläketurvakeskuksen analyyseja 02/2024.

Nivalainen, S. & Ilmakunnas, I. (2023)
Vuoden 2017 eläkeuudistus: Vanhuuseläkeiän nousun vaikutus työllisyyteen ja muihin työmarkkinatiloihin
Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 02/2023
Tutkimusten aineistona oli kaikki vuosina 1954–1956 tai 1954–1957 syntyneet suomalaiset.

Työssä olleilla vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt huomattavasti ja työurat pidentyneet useita kuukausia

- Eläkeiän nousun myötä työstä vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt huomattavasti erityisesti yksityisellä sektorilla.
- Kun vuonna 1954 syntyneistä yli puolet jäi eläkkeelle ennen 63 vuoden ja yhdeksän kuukauden ikää, vuonna 1957 syntyneistä käytännössä kaikki jäivät eläkkeelle vasta tämän iän jälkeen.
- 65-vuotiaana tai sitä vanhempana eläkkeelle jääneiden osuus on noussut.
- Vuonna 1957 syntyneet työskentelivät neljä kuukautta pidempään 63 vuoden iän jälkeen kuin vuonna 1954 syntyneet. Yksityisellä sektorilla ja matalasti koulutetuilla kasvu ollut tätä nopeampaa.
- Osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on lisääntynyt 60–62-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta täydelle työkyvyttömyys-eläkkeelle siirtyneiden määrä on pysynyt melko ennallaan.

» Tiedote

Työstä vanhuuseläkkeelle siirtymisikä vuonna 1954 (eläkeikä 63v) ja 1957 (63v 9kk) syntyneillä, %

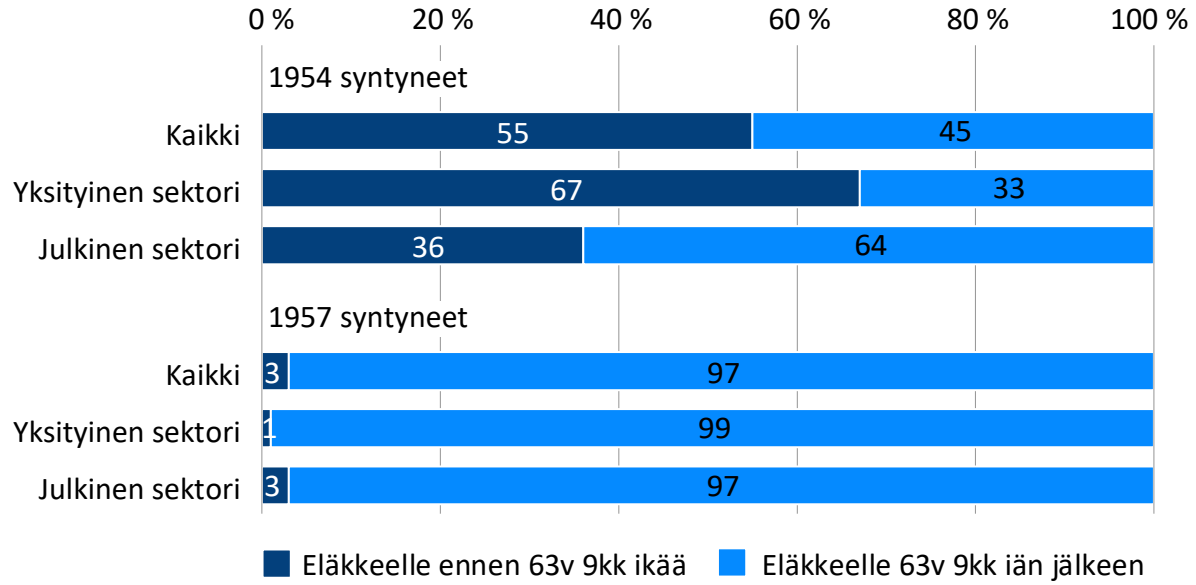

Lähde: Nivalainen ym. 2023, Eläketurvakeskus

Nivalainen, S. & Ilmakunnas, I. & Laaksonen, M. (toim.) 2023

Tutkimuksia vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen muutoksista vuoden 2017 eläkeuudistuksen jälkeen

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 01/2023.

Tutkimuksessa on tarkasteltu vuosina 1954–1957 syntyneitä, jotka ovat siirtyneet vanhuuseläkkeelle työstä.

Palkansaajien aiottu eläkeikä myöhentynyt nopeammin kuin alin vanhuuseläkeikä noussut

- Vuonna 2023 kaksi viidestä 50–64-vuotiaasta palkansaajasta ilmoitti, että aikoo kokoaikaiselle eläkkeelle aikaisintaan 66-vuotiaana. Vielä vuonna 2018 vain joka viides ajatteli näin.
- Vuosien 2018 ja 2023 välillä aiottu eläkeikä on noussut 10 kuukautta, kun samassa ajassa alin eläkeikä on noussut 7 kuukautta.
- Oma alin eläkeikä määrittää vahvasti aiottua eläkeikää. Vuonna 2023 noin kolmannes aikoi jäädä eläkkeelle alimmassa vanhuuseläkeiässä ja lähes kaksi viidestä aikoi jatkaa tätä pidempään.
- Myöhemmin eläkkeelle aikoivat miehet, korkeasti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt. Heikompi työkyky aikaistaa eläkesuunnitelmia, samoin toive lyhentää työaikaa ennen eläkettä.
- Eläkeaikeet ennustavat toteutunutta eläkkeelle siirtymistä hyvin.

» Uutinen

50–64 -vuotiaiden palkansaajien aiottu eläkeikä vuosina 2018 ja 2023, %

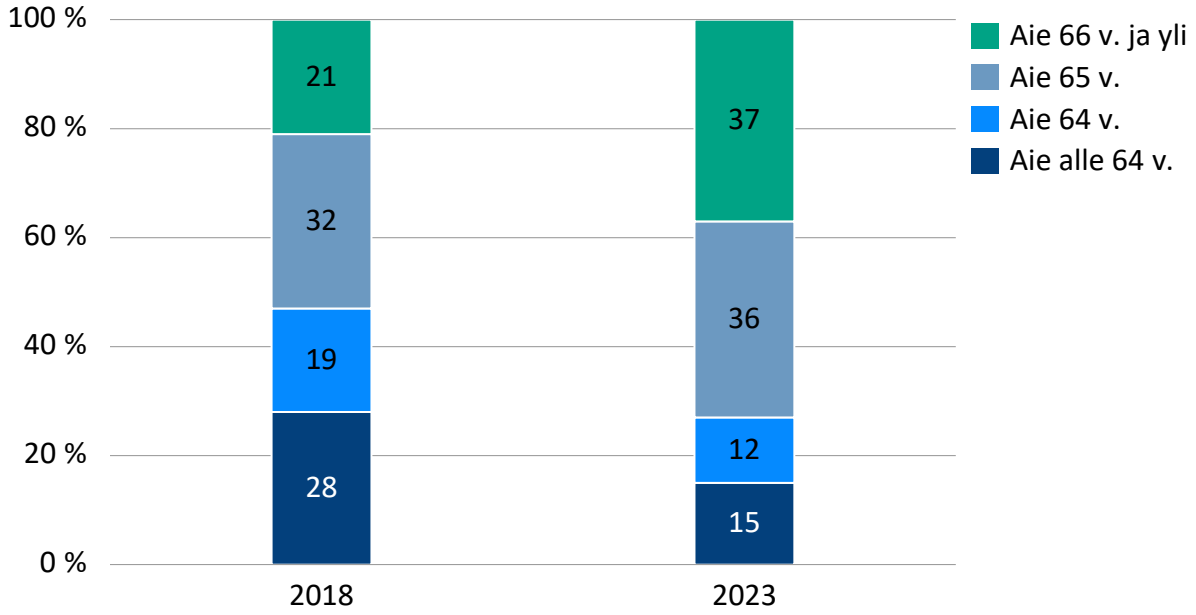

Lähde: Nivalainen 2026, Eläketurvakeskus

Nivalainen, S. (2026)
Eläkeikää lähestyvien palkansaajien eläkeaikeet ja niiden taustatekijät vuonna 2023.
Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 01/2026.

Nivalainen, S. (2023)
Retirement Intentions and Increase in Statutory Retirement Age: 2017 Pension Reform and Intended Retirement Age in Finland
Journal of Aging & Social Policy

Nivalainen, S. (2022)
From plans to action? Retirement thoughts, intentions and actual retirement: an eight-year follow-up in Finland
Ageing&Society, 42(1), 112–142

Tutkimuksessa käytetty Tilastokeskuksen keräämän Työolotutkimuksen aineistoja 50 vuotta täyttäneistä palkansaajista vuosilta 2008, 2018 ja 2023.

Taloudelliset kannustimet vaikuttavat työssä jatkamiseen melko harvoin

- 70 % hiljattain eläkkeelle siirtyneistä palkansaajista oli tietoinen elinaikakertoimen eläkettä leikkaavasta vaikutuksesta ja 90 % siitä, että eläkkeelle jäämisen lykkääminen vanhuuseläkkeen alaikärajan yli tuo pysyvän korotuksen eläkkeeseen ja samalla työskentelystä karttuu uutta eläkettä.
- 29 % ajatteli, että palkasta karttuva uusi eläke oli kannustavut lykkäämään eläkkeelle siirtymistä. Lykkäyskorotuksen kannustavaksi oli kokenut 27 %.
- Vain 17 % arvioi, että elinaikakertoimen eläkettä leikkaava vaikutus oli kannustanut myöhentämään eläkkeelle jäämisen ajankohtaa. 17 % ei osannut arvioida asiaa.
- Myöhemmin eläkkeelle jääneet, korkeammin koulutetut, korkeampaa eläkettä saavat sekä paremmaksi terveytensä ja jaksamisensa kokevat arvioivat taloudellisten kannustimien vaikuttaneen muita useammin.

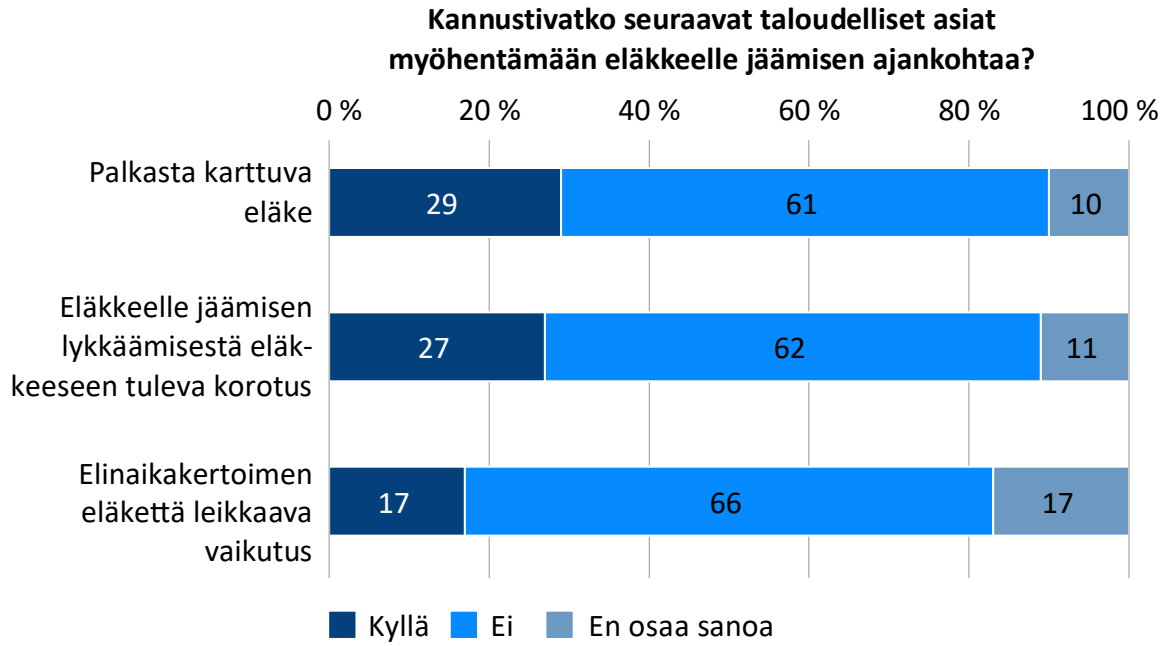

Lähde: Nivalainen & Tenhunen 2024, Eläketurvakeskus

Nivalainen, S. & Tenhunen, S. (2024)

Taloudelliset kannustimet vai työolot – Mikä saisi jatkamaan työssä pidempään? : Kyselytutkimus vuosina 2019–2021 palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneille.

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 02/2024.

» Tiedote

Naiset hyötyvät eläkkeen lykkäämisestä miehiä enemmän

- Vuoden lisätyöskentely yli vanhuuseläkeiän alarajan kasvattaa loppuelämän nettotuloja keskimäärin lähes 10 prosenttia.
- Naiset hyötyvät miehiä enemmän eläkkeelle siirtymisen lykkäämisestä pidemmän elinaikansa vuoksi.
- Korkeakoulutetut hyötyvät tyypillisesti lykkäämisestä enemmän kuin ammattitutkinnon suorittaneet.
- Eri vuosikymmeninä syntyneiden ikäluokkien välillä on vain vähän eroja.
- Työuran pidentämisen suhteellinen hyöty vähenee hiukan seuraavina lykkäysvuosina.
- Yksittäisinä tarkasteluvuosina satunnaiset tekijät, kuten hitaan ansiotason kasvun vaikutus eläkkeiden indeksointiin, voivat vaikuttaa lykkäyksen kannattavuuteen.

» Tiedote

Loppuelämän nettotulojen summan muutos syntymävuosiluokittain, kun eläkettä lykkää ja työskentelyä jatkaa vuodella

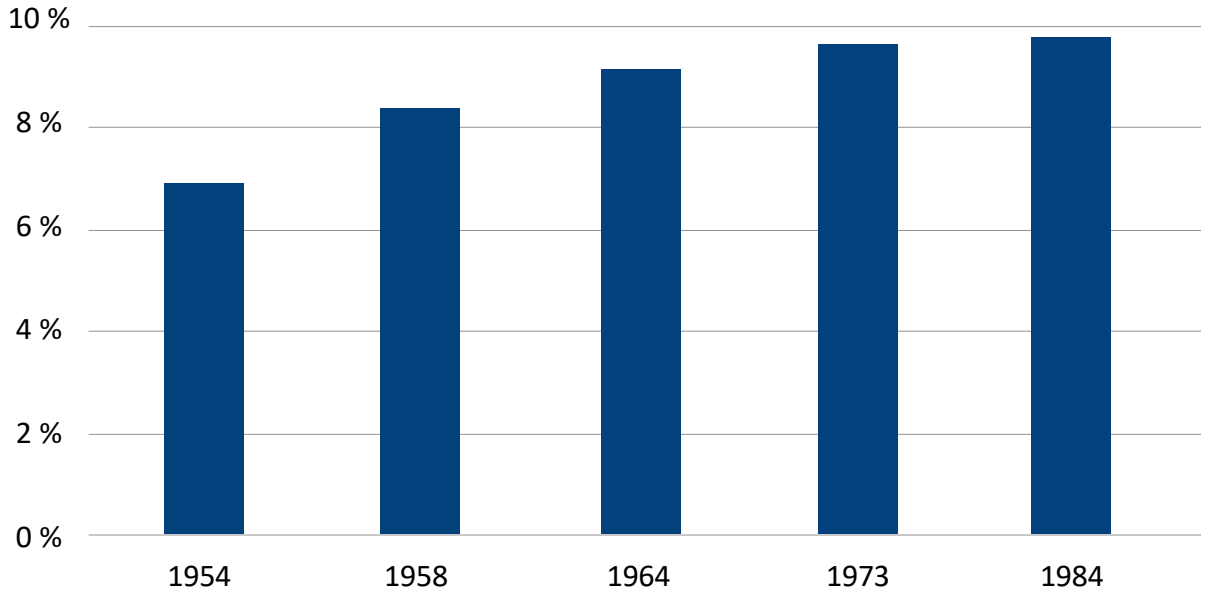

Lähde: Tikanmäki 2020, Eläketurvakeskus

Tikanmäki, H. (2020)

Eläkkeelle siirtymisen kannustimien arviointi mikrosimulointilaskelmilla

Eläketurvakeskuksen raportteja 12/2020

Eläkkeelle siirtymisen taloudellisia kannustimia on tarkasteltu mikrosimulointimallilla. Laskelmat kuvaavat, kuinka paljon loppuelinkaaren tulot muuttuvat, jos eläkkeelle siirtymistä myöhentää 1–5 vuodella vanhuuseläkkeen alaikärajasta.

2

Tutkimuksia osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä (OVE)

Kolmannes ikäluokasta ottaa OVE:n ennen eläkeikää – miehet, yrittäjät ja työttömät muita useammin

- OVE:n suosio on noussut viime vuosina. Valtaosa ottaa 50 % kertyneestä eläkkeestä.
- Yleisimmin OVE otetaan lähellä alaikärajaa. Miehet ottavat eläkkeen naisia useammin.
- Lähes 80 % OVE:n varhennettuna ottaneista on työssä ennen eläkettä. Työttömyystausta on 20–30 prosentilla eläkkeen aloittaneista. Eläkkeen ottaneilla miehillä työttömyys on hieman yleisempää kuin naisilla.
- Yrittäjät, yksityisellä sektorilla työskentelevät ja pidemmän työuran tehneet ottavat OVE:n muita useammin.
- OVE:n ottaminen lykättynä alimman vanhuuseläkeiän jälkeen on varsin harvinaista. Tässä joukossa korkeakoulutetut ja suurituloiset ovat yliedustettuina.

OVE = osittainen varhennettu vanhuuseläke

» Tiedote

Osittaisen vanhuuseläkkeen ennen vanhuuseläkeikää ottaneet kohortin ja iän mukaan, % kohortista

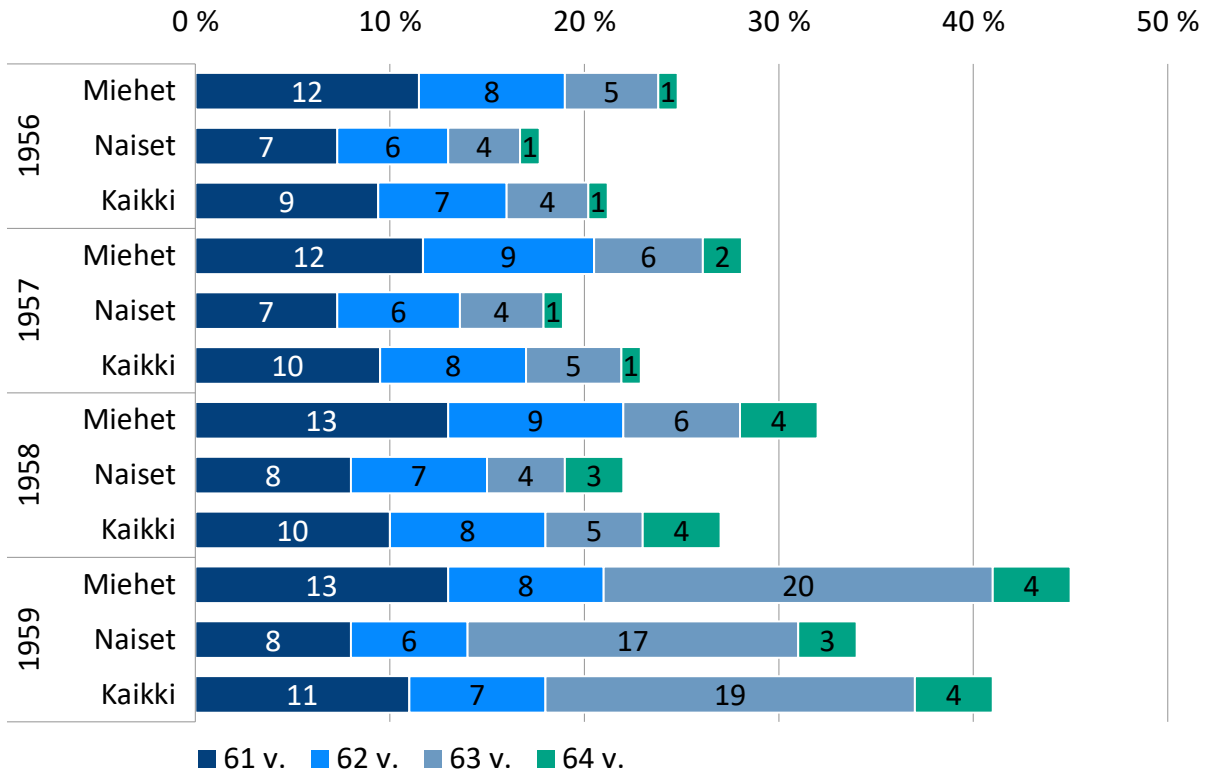

Lähde: Nivalainen & Tenhunen 2025, Eläketurvakeskus

Nivalainen, S. & Tenhunen, S. (2025)
Osittaisen vanhuuseläkkeen varhennettuna ottaneiden ominaisuudet vuosina 2020–2023
Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 02/2025

Lyhempää elinikää odottavat ottavat OVE:n heti kun mahdollista muita useammin

- Suomalaisten kiinnostus ottaa OVE heti kun mahdollista on yhteydessä heidän vanhempiensa elinikään.
- Ne, joiden samaa sukupuolta oleva vanhempi on kuollut nuorempana, ottavat eläkkeen 61-vuotiaana muita useammin.
- Tämä viittaa siihen, että mitä lyhyemmäksi henkilö arvioi oman elinikänsä, sitä todennäköisemmin hän hakee OVE:a. Lyhempää elinikää odottavat hyötyvät eläkkeen ottamisesta mahdollisimman aikaisin.
- Myös muut lyhempään elinikään yhteydessä olevat tekijät, kuten miessukupuoli, pienemmät tulot ja pienempi varallisuus, lisäävät OVE:n ottamisen todennäköisyyttä 61-vuotiaana.

OVE = osittainen varhennettu vanhuuseläke

» Uutinen

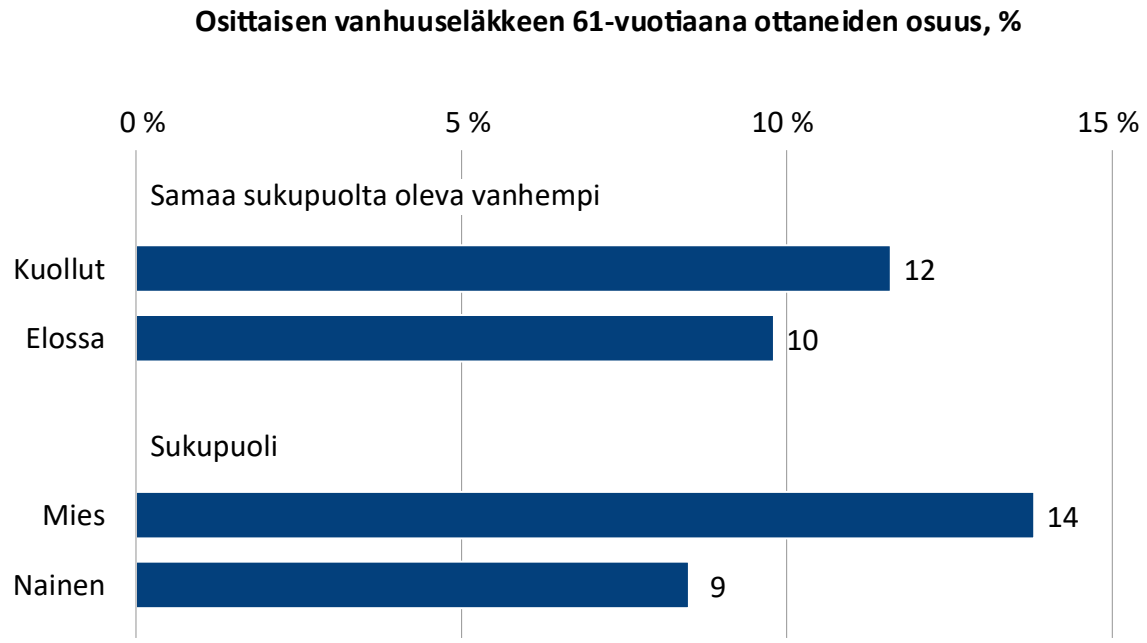

Lähde: Nivalainen 2022. Work, Aging and Retirement

Nivalainen, S. (2022)

Early Pension Claiming and Expected Longevity: A Register-Based Study 2017–2020

Work, Aging and Retirement, 8:3, 264–272

Rinnakkaistallenne Julkarissa.

Tutkimuksen rekisteriaineistona kaikki suomalaiset, jotka olivat oikeutettuja osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen 61-vuotiaana vuosina 2018 ja 2019.

Suurin osa ei vähennä työskentelyä osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla

- Moni osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottaneista jatkaa työskentelyä tavalliseen tapaan eikä heidän palkkatasossaan tapahdu muutoksia.
- Noin joka viides jatkoi työskentelyä aiempaa matalammalla palkkatasolla eli näytti vähentävän työntekoa.
- 17 %:lla palkkatulot loppuivat seurannan aikana, lähes puolet heistä sai työttömyysetuuksia seurantajaksolla.
- 25 % eläkkeestään ottaneet jatkoivat useammin työskentelyä matalammalla palkkatasolla. 50 % eläkkeestään ottaneilla palkkatulojen saamisen päättyminen oli tyypillisempää.
- Julkisen sektorin palkansaajat jatkoivat työskentelyä yksityisen sektorin työntekijöitä todennäköisemmin samalla tai matalammalla palkkatasolla kuin eläkettä edeltävänä aikana.

OVE = osittainen varhennettu vanhuuseläke

» Tiedote

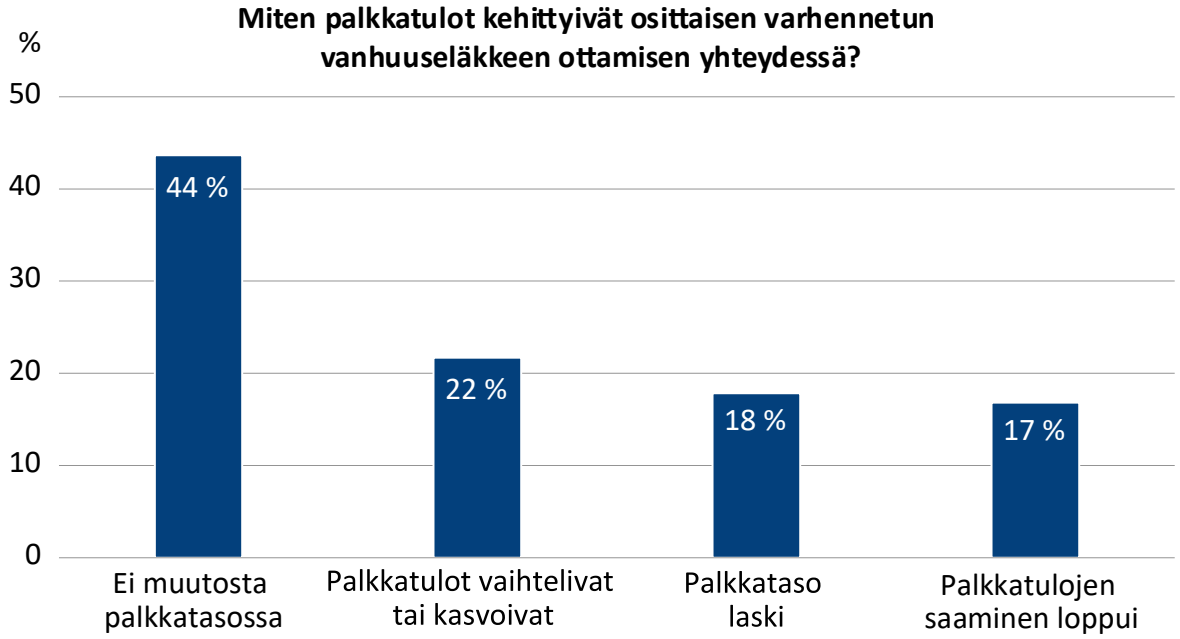

Lähde: Ilmakunnas & Sten-Gahmberg 2024, Eläketurvakeskus

Ilmakunnas, I. & Sten-Gahmberg S. (2026)

Finland's Flexible Partial Pension – A Bridge to Full-Time Retirement, a Pathway Out of Paid Employment, or an Income Supplement?

Journal of Aging & Social Policy, 1–17.

Ilmakunnas, I. & Sten-Gahmberg, S. (2024)

Palkkatulot ennen ja jälkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottamisen

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 1/2024

Tutkimuksessa tarkasteltu palkansaajia, joiden palkkatietoja voitiin seurata 14 kuukautta ennen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alkamista ja 12 kuukautta sen ottamisen jälkeen. Henkilöt eivät saavuttaneet varsinaista vanhuuseläkeikää seurannan aikana.

Työssäkäyvät OVE:n ottaneet jäävät muita aikaisemmin varsinaiselle vanhuuseläkkeelle

- Työssäkäyvät OVE:n 61-vuotiaana ottaneet siirtyvät eläkkeelle vanhuuseläkkeen alaikärajalla useammin kuin ne, jotka eivät sitä ota.
- OVE:n ottaneet myös jatkavat harvemmin työskentelyä tavoite-eläkeikään asti.
- Työssäkäyvien joukossa osittainen vanhuuseläke ja osa-aikaeläke ovat toistensa vastakohtia siinä, mitkä väestöryhmät ottavat osittaisen eläkkeen muita useammin.
  - Osittaisen vanhuuseläkkeen nostaneet ovat useammin miehiä, yksityisellä sektorilla työskenteleviä ja perus- tai keskiasteen koulutuksen saaneita.
  - Osa-aikaeläkkeen ottaneet olivat keskimääräistä useammin naisia, julkisella sektorilla työskenteleviä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita.

OVE = osittainen varhennettu vanhuuseläke

» Tiedote

OVE:n ottamisen yhteys vanhuuseläkkeelle siirtymisen ajoitukseen vuonna 1956 syntyneillä

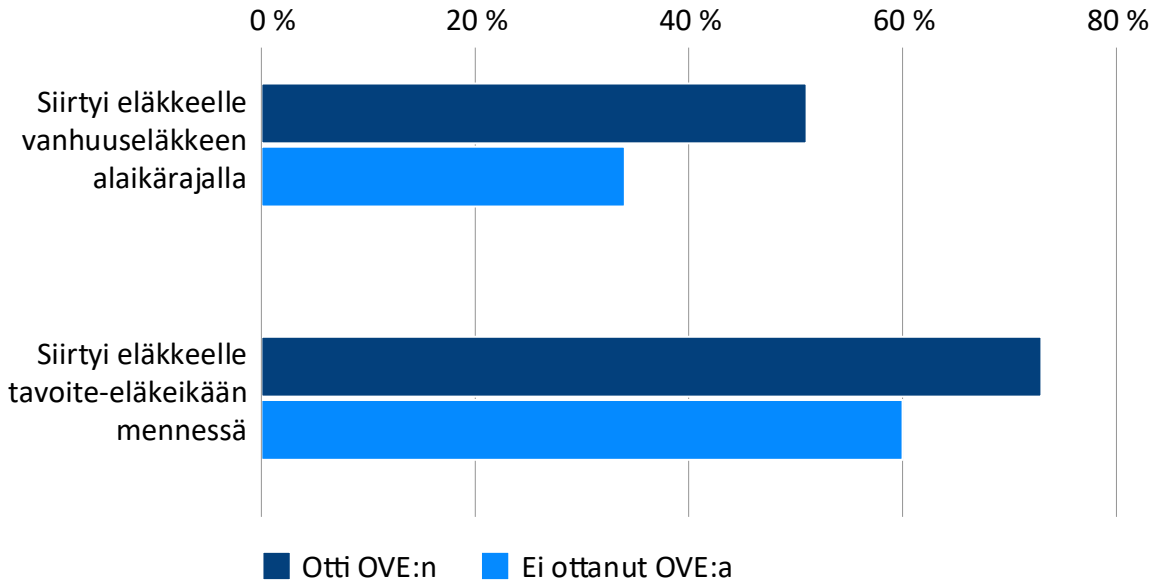

Lähde: Ilmakunnas ym. 2022, Yhteiskuntapolitiikka

Ilmakunnas, I. & Nivalainen, S. & Tenhunen, S. (2022)

Osa-aikaeläke ja osittainen vanhuuseläke: Yleisyys, taustatekijät ja yhteys vanhuuseläkkeelle siirtymiseen

Yhteiskuntapolitiikka 87:3, 258–70

Tutkimuksessa käytetty rekisteriaineistoa kokoaikaisesti työskennelleistä, jotka ottivat osittaisen eläkkeen (osa-aikaeläke 1954 syntyneillä ja osittainen vanhuuseläkkeen 1956 syntyneillä) 61-vuotiaana tai joiden olisi ollut mahdollista ottaa se.

OVE:n aloittaminen ennen eläkeikää ja lykkäyskorotuksen vaikutukset ovat melko hyvin tunnettuja

- Neljä viidestä tiesi tai oli kuullut jonkin verran mahdollisuudesta aloittaa osittainen vanhuuseläke jo ennen eläkeikää. Vanhemmat, korkeammin koulutetut ja julkisen sektorin palkansaajat tiesivät asian muita useammin.
- Useampi kuin kaksi kolmesta tiesi tai oli kuullut jonkin verran, että eläkkeeseen saa korotuksen, jos eläkkeelle siirtyy alimman eläkeiän jälkeen. Yli 55-vuotiaat, korkeammin koulutetut, parisuhteessa olevat ja suurempituloiset tiesivät asian muita useammin.
- Reilu puolet ajatteli, että lykkäyskorotus kannustaa myöhentämään eläkkeelle siirtymistä. Korkeasti koulutetut ajattelivat näin muita useammin.
- Reilu puolet ajatteli myös, että varhennusvähennys kannustaa siihen, ettei osittaista vanhuuseläkettä otettaisi ennen eläkeikää. Miehet ajattelivat näin useammin.

OVE = osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittaisen vanhuuseläkemahdollisuuden ja lykkäyskorotuksen tunteminen

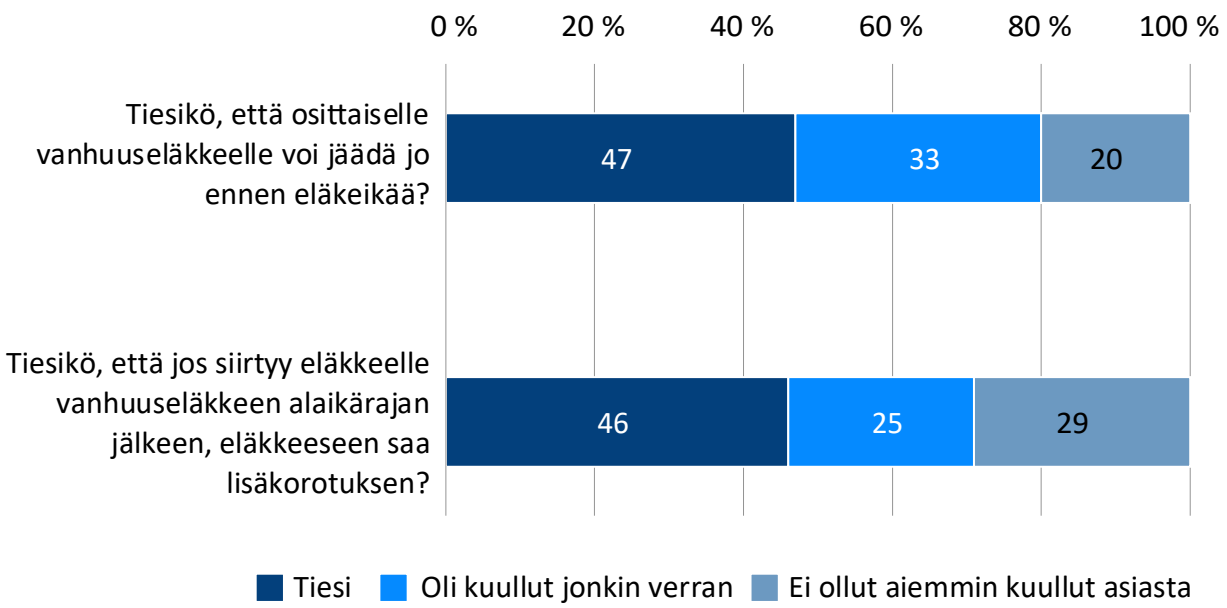

Lähde: Tenhunen ym. 2020, Eläketurvakeskus

Tenhunen, S. & Ilmakunnas, I. & Kuivalainen, S. & Mustonen, J. & Liukko, J. & Palomäki, L.-M. (2020).

Miten hyvin eläkeasiat ja vuoden 2017 eläkeuudistus tunnetaan? Kyselytutkimus eläketurvaan liittyvistä näkemyksistä

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 04/2020

ETK:n syksyllä 2019 toteuttama kysely, joka lähetettiin 5 000:lle satunnaisesti valitulle 25–67-vuotiaalle suomalaiselle (n= 1 757, vastausaste 34 %).

Vuoden 2017 eläkeuudistukseen liittyvät vuosittaiset tilastotiedot

- Muuttuva vanhuuseläkeikä : Ikärajamuutosten seurantatilasto
- Eläkeuudistus 2017 – Eläketurvakeskus (etk.fi)

Yhteystiedot

etunimi.sukunimi@etk.fi

Susan Kuivalainen
Osastopäällikkö,
tutkimus

Ilari Ilmakunnas
Erikoistutkija

Satu Nivalainen
Ekonomisti